



Sveriges Maskinringar

10 År

1990 - 2000

Innehåll

1.	Förord	3
2.	Bakgrund	4
3.	Motiv för att lansera maskinringar i Sverige	5
3.1	Föreningsbankens motiv för att starta maskinringar	6
3.2	Föreningsbankens material för att starta maskinring	7
3.3	Studieresor och informationsmöten	8
4.	Maskinrings starten i Sverige	9
4.1	Maskinringar som bildades under 1990 och 1991	9
5.	Utvecklingen av Maskinringar i Sverige	10
6.	Framtida utvecklings möjligheter	12
7.	Sveriges Maskinringars Intresseförening och EM	13
8.	Inter MR	14
9.	Bilagor, kopior ur	15 - 27
	Mekanisera rätt, Per-Erik Lohm, Lars Malgeryd och Bo Wetterblad 1974, LT:s Förlag	
	ATL,	nr 12 1990
	Land Lantbruk,	nr 12 1990, nr 17 1990 nr 21 1990
	Lantmannen,	nr 21 1989, nr 10 1990
	Information från Jordbruksverket, nr 5 augusti, 1993	
	Organisation och talare på Inter MR 1994, i Uppsala	

1. Förord

De första svenska maskinringarna startade 1990. Det har nu gått tio år och syftet med den här informationen är att ge en kort bakgrund till starten av maskinringar och utvecklingen under de första tio åren.

Maskinringarna är nu den största organiserade samverkansformen i svenskt lantbruk. Sedan starten 1990 har Maskinringarna verkligen etablerats med ca 13 000 eller 16 % av Sveriges lantbrukare som uppger att de samverkar via maskinring. Avräkningsvärdet är 1999 över 110 mkr. Med en sådan utveckling har maskinringarna bidragit till en positiv utveckling av det svenska lantbruket både ekonomiskt och socialt.

Ett nytt betalningssystem MR-Data för maskinringar är framtaget av Sveriges Maskinringar i samarbete med FöreningsSparbanken. MR-Data kommer att öka förutsättningen för att maskinringarna utvecklas ännu mer genom effektivare administration och avräkning mellan köpare och säljare.

Sveriges Maskinringars Intresseförening
Stockholm i mars år 2000

Kurt Pettersson, ordförande
MR Uppland

Mats Gabrielsson, v.ordf.
MR Örebro

Göran Abrahamsson
FöreningsSparbanken

Mats Blomberg
LRF

Conny Karlesand
MR Kalmar-Öland

Esbjörn Olofsson
MR Z

Sveriges Maskinringar under 10 år, 1990 - 1999

2. Bakgrund

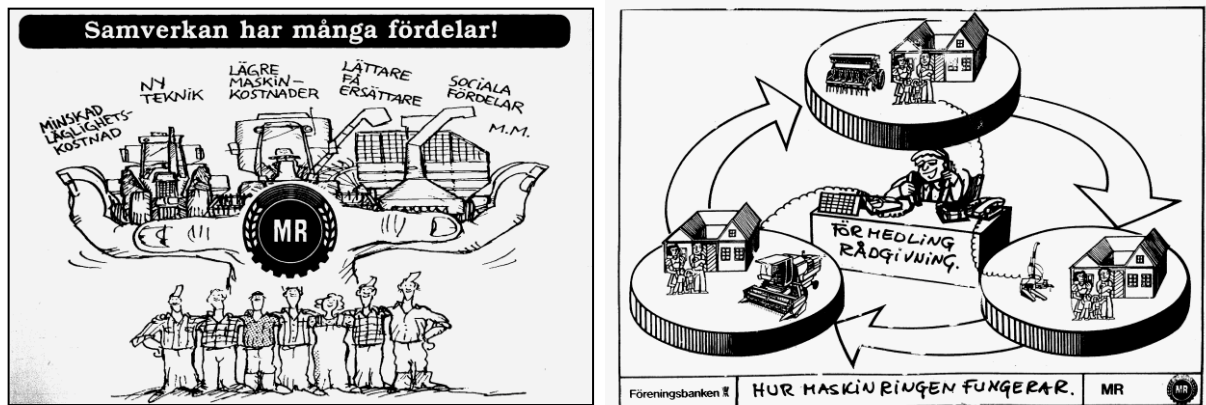
Under 50-talet analyserades möjligheterna till att förbättra ekonomin i det tyska lantbruket. Det förslag som bedömdes vara mest fördelaktigt och hade flest fördelar var att utveckla ett vidgat samarbete mellan lantbrukare för att utnyttja resurserna kapital och arbete på ett bättre sätt. Detta gav upphovet till begreppet maskinring. Ide´ givare och grundare av maskinringarna i Tyskland är Dr. Erich Geiersberger.

Den första maskinringen MR Buchhofen bildades den 27 oktober 1958. Under de 40 år som gått har maskinringarna utvecklats och är nu ca 300 st med över 200 000 tyska lantbrukare som medlemmar. Det motsvarar ca 50 procent av lantbrukarna och över 50 procent av arealen. Avräkningsvärdet mellan lantbrukarna i Tyskland är nu ca 5 000 mkr. Maskinringsideén har inte bara varit framgångsrik i Tyskland utan även spritt sig till de flesta europeiska länder, samt Japan, Brasilien m.fl. länder. Den första maskinringen i Norge bildades 16 mars, 1983 i Vestfold. Enligt uppgifter från EMR är antal MR bönder i Europa drygt 400 000 st.

Samverkan med maskiner och arbetskraft i det svenska lantbruket har en lång historia. Det har förekommit många olika former som att äga maskiner tillsammans, låna av varandra eller anlita maskinstation. Många minns säkert de gamla tröskverken och tröskföreningar. Maskinringsideén enligt tysk modell kom in till Sverige på 60-talet och fanns med i läroböckerna på lantbruksskolorna under 70-talet som exempelvis i boken "Mekanisera Rätt" av Per-Erik Lohm, Lars Malgeryd och Bo Wetterblad 1974, LT:s förlag. I boken finns en utförlig beskrivning av den tyska maskinringsideén samt förslag på stadgar mm enligt bilaga.

Maskinring är en ekonomisk förening utan vinstintresse. Främsta syftet är att förbättra lönsamheten hos medlemmarna genom ett bättre utnyttjande av maskiner och arbetskraft. För att en maskinring ska fungera krävs en aktiv verksamhetsledare som förmedlar uppdragen mellan köpare och säljare. Verksamhetsledaren är katalysatorn som får samarbetet att växa och fungerar också som rådgivare. Till stöd för verksamhetsledare krävs också att styrelsen är aktiv och engagerad i verksamheten. Maskinringen bygger på samarbete, tolerans och en positiv inställning. Den bygger också på frivillighet, som medlem utnyttjar man tjänster i den omfattning man själv finner lämpligt. Valspråket är "alla kan, ingen måste".

Maskinringen ger en rad önskvärda effekter som, förbättrad ekonomi, trygghet vid sjukdom, möjlighet till ökad fritid och fler sociala kontakter.

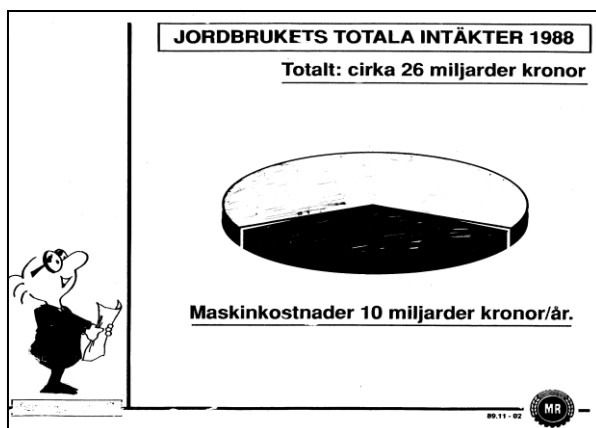


Samverkan har många fördelar och verksamhetsledaren är nyckelpersonen i en maskinring.

Maskinringen erbjuder större valfrihet än andra former av samarbete. Det skapas genom bättre möjligheter till ett effektivt utnyttjande av maskiner, ny teknik och arbetskraft. Samtidigt ger maskinringen fler sociala kontakter, trygghet vid sjukdom och ökad möjlighet till fritid. Lantbrukare som samarbetar betonar ofta hur mycket gemenskapen betyder. Många anser att svårigheten att hitta en lämplig samarbetspartner är det största hindret för att öka maskinsamarbetet. Maskinringen löser det problemet, i ringen kan det vara upp till 2000 medlemmar. Det skapas en marknad för samverkan i vilken all tidigare samverkan kan ingå och utvecklas. Valspråket är att "Alla kan, men ingen måste." För mer information om maskinringsidéen hänvisas till särskilt informationsmaterial eller www.maskinring.se

3. Motiv för att lansera maskinringar i Sverige

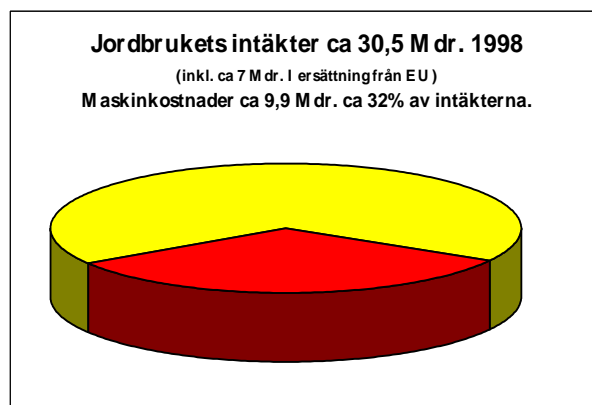
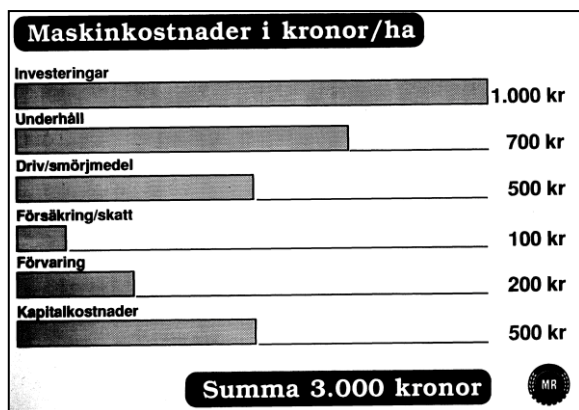
Under slutet på 80-talet undersökte en arbetsgrupp på dåvarande Föreningsbanken möjligheterna till att förbättra förutsättningarna i ett allt mer ekonomiskt pressat svenskt jordbruk. Regeringens planer på omställning 90 med mål att avreglera jordbruket i Sverige som enda land i världen skulle sätta ännu mer press på det svenska jordbruket. Jordbrukets totala intäkter var då i slutet på 80-talet ca 26 000 mkr och av det åtgick upp mot 10 000 mkr eller ca 38 procent av intäkterna plöjdes ner i underhåll, värdeminskning och driftskostnader av maskiner. En sänkning av maskinkostnaden med 1 % innebär 100 mkr till Sveriges bönder.



Maskinkostnad 1988 i förhållande till intäkt och möjligt sparmål.

Maskinkostnaden var 1988 ca 3000 kr per ha i genomsnitt och det uppskattades att kostnaden borde kunna sänkas med 500 kr per ha vilket skulle sänka totalkostnaden med 1 500 mkr i jordbruket. Under 1998 var jordbruket intäkter ca 30 582 mkr och därav är ca 7 000 mkr ersättning från EU, maskinkostnaden var ca 9 900 mkr eller ca 32 % av intäkterna. Det som återstår till eget arbete och eget kapital var blygsamma 3 153 mkr.

(Källa: Jordbruksverkets sektorskalkyl prel. uppgifter för 1998)



Maskinkostnad per ha 1988 och maskinkostnad i förhållande till intäkter och EU ersättning 1998.

3.1. Föreningsbankens motiv för att starta maskinringar

Föreningsbanken hade ett starkt engagemang i lantbruket. Ska Sveriges ”bönder” klara konkurrensen i Europa måste lantbruket bli effektivare och att maskinkostnaderna kan fördelas på fler genom att utveckla samverkan.

- Svenska lantbruket var utsatt för en kraftig omstrukturering och förslag fanns på att ställa om det svenska lantbruket till världsmarknadspriser som enda land i världen, ”Omställning 90.” Banken önskade bidra på ett positivt sätt i strukturomvandlingen.
- Att som medlemsförmån i Föreningsbanken kunna erbjuda Sveriges lantbrukare ett system som var beprövat och fungerat väl och utvecklats under 30 år i Tyskland.
- MR systemet kräver en väl fungerande betalningsrutin via bank.
- Föreningsbanken har fördel av att kunderna kan bedriva lönsam verksamhet, vilket ger mindre antal problemkrediter.
- Lantbruket kommer att behöva investera i ny teknik för att klara en allt hårdare konkurrens i Europa, som troligtvis ökar behovet av krediter.

3.2. Föreningsbankens material för att starta maskinring

Kompendium om MR, bakgrund, syfte, organisation mm

Betalningsrutin för MR

OH- bilder med manus om MR

Stadgar för MR, ekonomisk förening

MR logga från Tyskland

Studiebok för studiecirkel ”Maskiner som går runt” i samarbete med LRF och dåvarande Lantbruksstyrelsen nu Jordbruksverket

Dekaler, slipsar, mössor, overaller, flaggor mm marknadsmaterial

Försäkringsförslag för MR i samarbete med Länsförsäkringar

The image displays a collection of materials for the Maskinring MR initiative. At the top center is a circular logo with the text "Maskinring MR En stark gemenskap". To the left is a book cover titled "MASKINRING FÖR LANTBRUKARE" with the subtitle "Ny samverkansform i praktiken" and the Föreningsbanken logo. To the right is another book cover titled "STADGAR FÖR MASKINRINGAR". In the center is a "BETALNINGSUPPDRAG" form from Föreningsbanken, featuring a table for recording equipment purchases. The table has columns for "Typ av arbete", "Typ", "Kil", "HK", "2WD", "4WD", "Kil", "Ton", "Art. nr", "Ach. nr", "Pris pr enh.", and "Summa kronor och öre". Below the table are fields for "Summa", "Moms", and "Inkl. moms", and signature lines for "Säljare/Köpare" and "Köpare/Säljare".

Typ av arbete	Typ	Kil	HK	2WD	4WD	Kil	Ton	Art. nr	Ach. nr	Pris pr enh.	Summa kronor och öre
Traktor											
Redskap											
Tröska											
Tilläggskörutrust											
Dvrigt											

3.3. Studieresor och informationsmöten

Det finns ett talesätt i Tyskland som lyder
”Den som har gjort en resa har något att berätta.”

För att visa maskinringarna i praktisk drift arrangerade Föreningsbanken över tio studieresor för lantbrukare och rådgivare. De flesta resorna gick till Tyskland och då i samarbete med Erica och Roman Buxhoeveden. Det arrangerades även resor till Danmark och Norge. Totalt arrangerades resor för ca 600 lantbrukare och rådgivare under slutet av 80- talet och början på 90- talet.

Studieresorna följdes upp med informationsmöten om maskinring runt om i Sverige totalt över 100 maskinringmöten. Även press, radio, TV, SLU, LRF, Jordbruksverket, Lantbruksnämnder, Hushållningssällskap med flera organisationer informerades om maskinringar och inbjöds att delta på studieresor.

LÄND LANTBRUK 17

"Bondeupprop i Dalarna"
15 mars bildas
Maskinring Dalarna ek.för



Maskinringen innebär för Dig som lantbrukare

- Sänkta maskinkostnader
- Större möjligheter till modern teknik
- Ökade kontakter
- Möjlighet att både köpa och sälja tjänster i den omfattning Du själv vill

Välkommen att bli medlem i Sveriges första
Maskinring S:t Paulusgården Hedemora den
15 mars 1990 kl 19.00.

Vi stödjer lantbruket för en
bättre lönsamhet!

Föreningsbanken

ATL • nummer 6 • 9 februari 1990

Information

FÖRENINGSBANKEN INBJUDER TILL:
STUDIERESA MASKINRINGAR

Samverkan i maskinringar - ett framgångsrikt sätt att rationellt utnyttja lantbrukets maskiner.
Du som är intresserad av det framtida lantbruket är välkommen att följa med på en studieresa till Tyskland Tid 10/3 - 14/3 1990.

Program:
10/3 Resan startar i Malmö på morgonen.
11-13/3 Besök på maskinringar och hos deras medlemmar.
14/3 Åter på morgonen i Trelleborg.
Resan går till Niedersachsen, med på resan finns lantbrukskunnig tolk!
Pris för resan inkl buss, färjetjänst och mat 3 500 kr.
Vill Du ha ett program - kontakta Sveriges Föreningsbankers FörbundMarknadsavdelningen, Box 5844, 102 48 Stockholm.
Sista anmälningdag 1990 02 20

Föreningsbanken

För framtidens lantbruk

Klipp ur Land Lantbruk och ATL 1990.

4. Maskinrings starten i Sverige

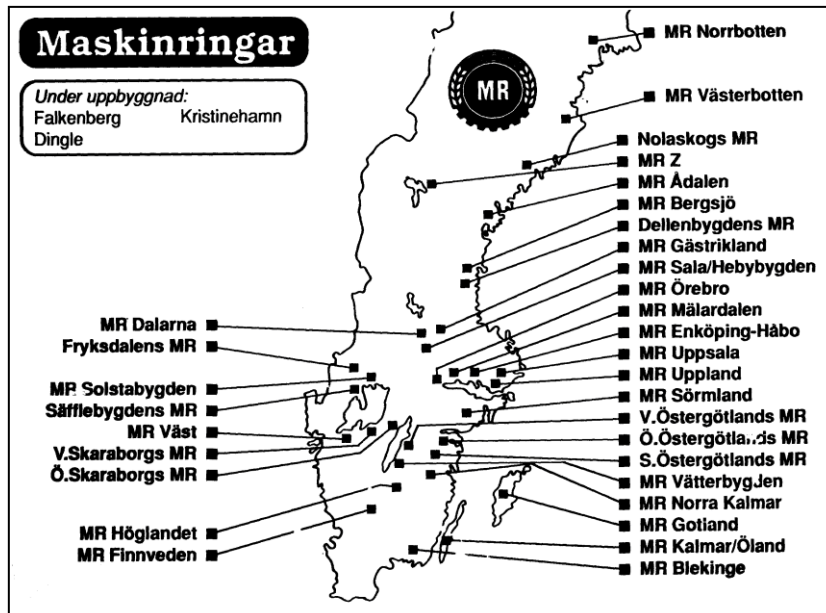
Den första maskinringen i Sverige startade den 15 mars 1990, MR Dalarna på initiativ från Göran Abrahamsson. Bildandet föregicks av en rad informationsmöten och studieresor till Tyskland samt Norge. En projektgrupp bildades i Dalarna med personer från LRF-avbyttjänst, Hushållningssällskapet, Föreningsbanken och Lantbruksnämnden. Arbetsgruppen tog fram ett koncept för hur man bildar maskinring vilket sedan blev modell för bildandet av maskinringar i Sverige. Se bifogade tidnings klipp från bildandet av de första maskinringarna i Sverige.

4.1. Maskinringar som bildades under 1990 och 1991

MR Dalarna	1990 03 15
MR Dellenbygden	1990 04 11
MR Uppland	1990 04 19
MR Ö. Östergötland	1990 06 27
MR Mälardalen	1990 10 18
MR V. Östergötland	1990 11 28
MR Norrbotten	1990 12 10
MR Sala-Hebybygden	1991 01 21
MR Örebro	1991 02 20
MR Vätterbygden	1991 02 28
MR Ö. Skaraborg	1991 02 28
MR S. Östergötland	1991 03 07
MR N. Kalmar	1991 03 14
MR Västerbotten	1991 03 14
MR Blekinge	1991 03 19
MR Högländet	1991 03 21
MR Kalmar-Öland	1991 03 22
MR Sörmland	1991 03 25
MR Z	1991 04 10
MR V. Skaraborg	1991 04 15
MR Gotland	1991 04 16
MR Finnveden	1991 04 18
MR Enköping	1991 04 28

Ett stort antal ringar bildades under 1991 och totalt var antalet maskinringar över 30 st fördelade över i stort sett hela landet. Det finns för närvarande inga maskinringar i Skåne och Halland där maskinstationerna har varit motståndare till att bilda maskinringar.

Intresset har dock ökat i takt med att allt större krav ställs på bonden som företagare. I Tyskland är maskinstationerna en av de största intressenterna i maskinringarna.



Maskinringarna i början på 1992.

5. Utvecklingen av Maskinringar i Sverige

Det första verksamhetsåret 1990 bildades sju maskinringar. Den första maskinringen MR Dalarna hade 135 medlemmar vid årets slut 1990 och ett avräkningsvärde på ca 600 000 kr på ca 150 olika uppdrag enligt årsredovisning. Exakt statistik för 1990 saknas men uppskattningsvis hade de sju första maskinringarna ca 800 medlemmar och ett avräkningsvärde på ca 4 mkr det första verksamhetsåret.

Preliminära uppgifter för 1999 visar att medlemmarna är ca 5000 och avräkningsvärdet över 110 mkr se bild nedan

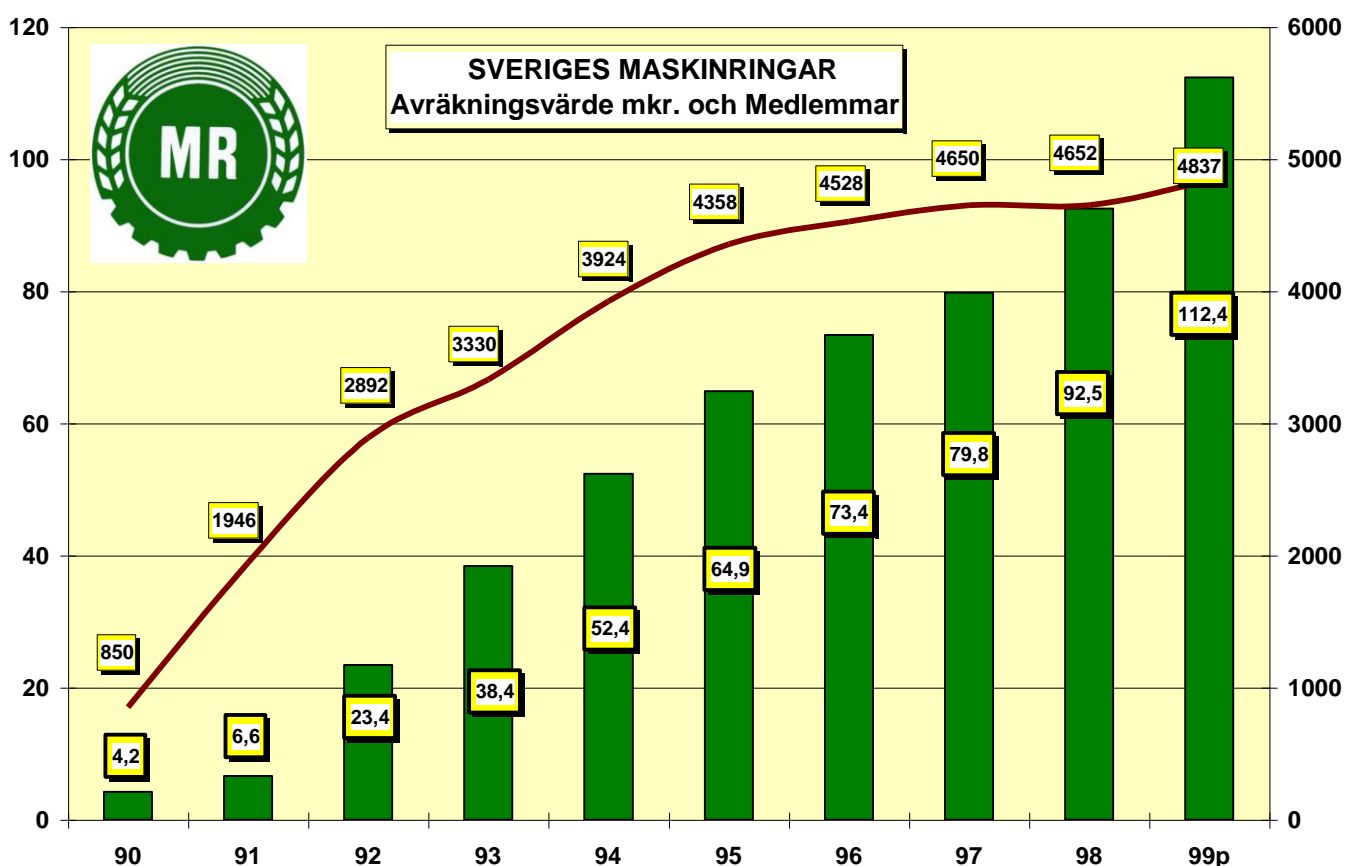
Enligt Lantbruksbarometern för år 2000 uppger 16 % av de tillfrågade lantbrukarna att de samverkar genom maskinring vilket är ca 13 000 lantbrukare.

Det är alltså många fler ca 13 000 lantbrukare som nyttjar maskinring än medlemmar i maskinring. Avräkningsvärde mellan medlemmarna är ett mått på verksamheten i maskinringen och är en del i underlaget för finansieringen av ringen. Förutom viss procent på avräkningsvärdet brukar medlemmarna få erlægga en årlig service avgift till maskinringen.

Antalet maskinringar har minskat från 32 st. i början på 90- talet till 21 st. i slutet på 1999. Det är de små maskinringarna som gått samman för att få ett bättre underlag för sin verksamhet. Antalet medlemmar per ring 1999 är i medeltal något över 220 i Sverige, i Tyskland är antalet medlemmar närmare 700 i medeltal per maskinring.

I Tyskland är verksamhetsledarna i de allra flesta fall anställda på heltid och det finns även ringar som har flera verksamhetsledare. Avgörande för utvecklingen är dock att styrelsen tillsätter rätt person som verksamhetsledare och att styrelsen är aktiv i att utveckla maskinringen.

Det ligger på styrelsens ansvar att verksamhetsledaren får arbetsförhållanden som ger en långsiktigt hållbar lösning för alla parter. Maskinringarna i Sverige har inte haft samma resurser och förutsättningar som i Tyskland men utvecklingen under 90- talet i Sverige har skapat förutsättningar för framtiden.



Sveriges Maskinringars utveckling under 1990 till 1999. Avräkningsvärde i mkr. och antal medlemmar.

6. Framtida utvecklings möjligheter

Erfarenheter från Tyskland tyder på att det tar minst 10 år att bygga upp en maskinring. Orsaken är att lantbrukarna i ett område har maskiner för sitt behov och det är först när maskinerna är slitna och ny teknik kommer in eller krav på förändring av driften på gården som frågan om ett ökat samarbete blir aktuell. Det är också en fråga om förtroende, lantbrukaren måste ha förtroende för sin maskinring och särskilt för verksamhetsledaren som är nyckelpersonen tillsammans med den lokala styrelsen för att maskinringen ska utvecklas. Det visar sig också bland de svenska maskinringarna där utvecklingen varierar starkt mellan olika ringarna.



Det är ett mycket långsiktigt och tålmodigt arbete att bygga upp en maskinring. Erfarenheter från Tyskland tyder på att de lantbrukare som driver verksamheten mer företagsinriktat och på större gårdar har tagit vara på möjligheterna i en maskinring bättre än många småbrukare som kan ha andra mål för sin verksamhet. Vissa strävar efter oberoende och vill ha sina egna maskiner, det kan även vara känslomässiga orsaker som styr. För att utveckla maskinringarna krävs initiativ från flera håll, via rådgivare, skolor, LRF och media.

Under år 2000 går Sveriges Maskinringar över till ett datoriserat betalningssystem "MR-Data" som utvecklats i samarbete med FöreningsSparbanken. MR-Data kommer att underlätta arbetet både i maskinringarna och på banken vilket kommer att ge nya utvecklingsmöjligheter.

Ny förenklad betalningsrutin
via MR-Data

Nu i samarbete med
FöreningsSparbanken och
samverkande Sparbanker



				Maskinringens ex MR BETALRUTIN	52001
Medlemsnummer	Momsregistreringsnummer	Datum	Medlemsnummer		
SÄLJARE			KÖPARE		
Namn			Namn		
Adress			Adress		
Postnummer och ort			Postnummer och ort		
DATUM	TYP AV ARBETE	ENHET	PRIS/ ENHET	SUMMA KRONOR	
Köparen godkänner utförd tjänst och att det angivna kontot blir belastat enligt villkor på omstående sida med angivna "summa" med hänsyn tagen till provision, ev rabatt och moms samt att detta belopp finns tillgängligt på nedanstående konto. Säljaren är näringsidkare och har F-skatteseget.				SUMMA TOTALT	
Köpare			BG-nr		

LRF: s satsning på projektet "Bondeföretagaren" borde kunna ge maskinringarna en extra skjuts i utvecklingen. I en jämförelse med Tyskland torde ett möjligt framtida avräkningsvärde i Sverige kunna hamna upp mot ca 1 000 mkr, vilket skulle kunna var till stort värde för svenskt lantbruk och utvecklingen på landsbygden.

7. Sveriges Maskinringars Intresseförening och EMR

Sveriges Maskinringars Intresseförening bildades den 9 mars 1993 på LRF: s kursgård Sånga Säby, en historiks dag i maskinringarnas utveckling i Sverige. Då fanns det ca 3500 medlemmar i 32 maskinringar runt om i landet. Man insåg behovet av gemensam förening för alla ringar som kan företräda ringarna i olika sammanhang. Föreningens ändamål är att främja utvecklingen, ekonomiskt, organisatoriskt och affärsmässigt, av maskinringarna i Sverige och att i övrigt företräda maskinringarna i Sverige och driva för maskinringarna gemensamma frågor.

Den första styrelsen bestod av ordf. Lennart Bogren MR Höglandet, v.ordf. Lars Gustavsson MR Gotland, Göran Fridlund MR V. Skaraborg, Kurt Pettersson MR Uppland, Örjan Rohdin MR Z, Conny Karlesand MR Kalmar/Öland och Arne Stenberg MR V. Östergötland.

Information och marknadsföring är viktiga inslag i verksamheten för att sprida maskinringsidéen vidare. Utbildning och erfarenhetsutbyte för verksamhetsledare och styrelse krävs för att utveckla verksamheten till gagn för medlemmarna. Årlig utbildnings och erfarenhetsutbyten har genomförts för att utveckla verksamheten. Utbildnings och studieresor för verksamhetsledare till Tyskland har skett 1992 och nu senast 1999.

Tidningen "Maskinringen" är en medlemstidning som startades 1998 och kommer ut två gånger per år till alla medlemmar i maskinringarna.

Sveriges Maskinringar är medlem i EMR, Europeiska nationella Maskinrings förening som har 14 länder som medlemmar och företräder över 400 000 maskinringsbönder i Europa. Föreningens syfte är att främja maskinringarnas gemensamma intresse i Europa. EMR har sitt säte i Neuburg Tyskland. Styrelsen består av ordförande Hans Murr Tyskland samt Johannes Schinko Österrike, Patrik Peterschmitt Frankrike och Göran Abrahamsson, Sverige.

Sveriges Maskinringar har sedan några år en egen webb sida www.maskinring.se där möjlighet finns till information och kommunikation med MR Sverige och lokala ringar.

8. Inter MR

Internationella maskinringarmöten (Inter MR) för att utbyta erfarenheter och utveckla idéer kring maskinringarna startades i Berlin 1972 med fem olika länder som deltagare. Efter detta har en rad Inter MR konferenser i olika länder hållits enligt nedan och med ett ökat antal länder som deltagare.

Berlin	Tyskland	1972
München	Tyskland	1974
Wien	Österrike	1976
Tokyo	Japan	1978
Luxemburg	Luxemburg	1980
Hannover	Tyskland	1983
Linz	Österrike	1987
Porto Alegre	Brasilien	1990
Edinburgh Skottland		1992
Uppsala	Sverige	1994
Poitiers	Frankrike	1996
Keszthely	Ungern	1999
Prel.	Tyskland	2002



Inter MR logga

Redan 1990 anmäldes intresse från Sverige i Porto Alegre, Brasilien av Göran Abrahamsson att få hålla Inter MR i Sverige. Vid Inter MR i Skottland 1992 anmäldes intresse på nytt och beviljades med krav om att en svensk sammanhållande organisation för de svenska ringarna tog på sig ansvaret. Sveriges Maskinringars Intresseförening bildades den 9 mars 1993 som nämnts ovan och blev organisatör av Inter MR 1994.

Inter MR 1994 i Sverige var en utmärkt möjlighet för Sveriges Maskinringar att marknadsföra och inspirera viktiga målgrupper i det svenska lantbruket om MR idén. Kongressen hölls på Lantbruksuniversitetet i Ultuna 30 juni – 3 juli, 1994. Kongressen samlade närmare 500 delegater från över 20 olika länder.

Organisations och talarlist enligt bilaga, både EU:s jordbruksminister René Steichen och Sveriges jordbruksminister Karl Erik Olsson samt LRF:s ordförande Bo Dockered och MR:s grundare Dr. Erich Geirersberger deltog som talare. Med ekonomisk hjälp från LRF, LRF Konsult, Föreningsbanken och Jordbruksverket kunde en mycket uppskattad konferens genomföras och avslutas med bankett i Gyllene salen, Stockholms Stadshus.

Tillsynen av maskinerna, som tas upp i paragraf 4, bör helst skötas av en man. Bäst är nog om samme person också kör maskinerna, eftersom denne då fortlöpande kan kontrollera funktionen.

Maskinring

SKRIVA AVTAL SKALL MAN GÖRA INNAN
MAN BÖRJAR TVISTA FÖR DÅ ÄR DET
FÖR SENT!!



Bild 2:3. Ett skriftligt avtal bör finnas, då maskiner ägs gemensamt.

En annan organisationsform för maskinsamarbete är maskinringen.

- Praktiskt bygger maskinringen på en överenskommelse mellan ett antal lantbrukare om ökat maskinsamarbete.
- En förteckning görs upp över de maskiner som finns tillgängliga hos maskinringens medlemmar.
- Varje medlem äger och kör sina maskiner själv.
- Betalning bör ske efter fastställd taxa.
- En maskinförmedlare utses, och det är till honom den vänder sig som vill ha ett arbete utfört.
- Maskinförmedlaren får en viss förmedlingsavgift. Han har en viktig men besvärlig uppgift, och det beror till stor del på honom om maskinringen skall fungera eller inte.

Troligen är maskinringens viktigaste uppgift att stadfästa en överenskommelse mellan medlemmarna att alla är positivt inställda till maskin- och arbetsbyte samt att fastställa taxorna för körningen. Den som behöver maskinhjälp kan då mera legitimt fråga efter sådan utan att bli betraktad som en parasit.

Stadgar för maskinring

Ett förslag till stadgar för en maskinring visas i slutet på detta kapitel (s 38).

Som antyds av paragraf 2 kan maskinringen förmedla också enbart arbetskraft utan samband med maskiner. Därigenom bereds inom ringen plats också för den mindre gården, vars brukare väljer att ha en låg mekaniseringsnivå. Han lejer in relativt mycket maskinarbete och får därigenom arbetskraft över, som han kan erbjuda inom maskinringen.



Bild 2:4. För att en maskinring skall fungera krävs det en dugglig maskinförmedlare.

Dalabönder klubbade Igenom maskinring

Klockan 20.10 den 15 mars 1990 föll klubbstämman efter ett enhälligt "ja". 67 dalabönder hade bildat en maskinring, Sveriges första i fullt organiserad form.

Åtskilliga hade samlats när Maskinringen Dalarna bildades men bara drygt hälften tog sig för att på stående fot säga ja till medlemskap mot en insats på 500 kronor.

– För många var det här den första kontakten med idén, vi blir säkert fler efterhand, säger Lennart Eriksson från Hedemora som valdes till ordförande i en fem man stark, suppleantlös styrelse.

Under inledningsåret finns Föreningsbankens Göran Abrahamsson också med som adjungerad styrelseledamot medan däremot verksamhetsledaren Lars-Erik Persson, som också administrerar Entreprenaden (färmarjästanen), blev utan rösträtt. Detta för att styrelsen fritt svängrum att företräda medlemsintresset.

Delikat uppgift

Entusiasmen är på många håll stor men det är på andra håll också skepticismen så Lars-Erik Persson får en delikat



Styrelsen för Maskinringen Dalarna är liten för att vara effektiv. Verksamhetsledaren har inte rösträtt i styrelsen.

uppgift. Det gäller att undvika konflikter både mellan egna intressen som lantbrukare och stor maskinparkeägare och mellan Maskinringen och Entreprenaden, där många bönder kunnat få välvärdade jobb utanför de egna leden.

Förslag fanns därför också att slå ihop båda verksamheterna i en gemensam Dalarnas Färmarjästan, men för detta var tiden uppenbart inte mogen. Det skulle för övrigt också kunna leda till ekonomiska komplikationer gentemot myndigheterna.

Konkret form

Nu återstår att hitta de konkreta formerna för maskinringen. Sätta taxor, samla in underlag till en katalog, fastställa verksamhetsledarens uppgifter och ersättning.

– Med mobiltelefoner skulle vi få ett fungerande kommunikationssystem, men det är sådant vi får diskutera. Ekonomin kan nog bli besvärlig ändå i början för jag tror att det blir svårt att ta ut avgifter på de utförda jobben innan vi kan

visa att allt fungerar. Då finns det risk att för mycket går vid sidan om maskinringen, säger Lennart Eriksson som i övrigt är mycket positiv.

– Det kan bli något väldigt stort det här. Med i den första styrelsen sitter också Joakim Fjägers och Lennart Blom från Hedemora, Ingemar Arvidsson från Gustafs och Ulric Isacson från Horndal. Alla från södra Dalarna alltså, men målet är att ringen på sikt skall komma att omfattas hela länet.

Jan Vainult



Lars-Erik Larsson blir spindeln i nätet.

Land LOKALSIDOR



KUNGSGÅRDEN: Erik Andersson, 0290-379 09, telefax 0290-376 92.
STRAGNÅS: 0152-151 00, Bellen Berglund (vik) 166 00, Bo Gustavsson, 171 00, Klas Sjöland 151 00, Lars Sönnargren 131 10, telefax 0152-144 12.
LINKÖPING: Bengt Andersson, 013-13 70 75, telefax 013-14 92 11.
VISBY: Nils Hårdelin, 0498-791 45 eller 154 50
HUVUDREDAKTION i Stockholm, lokalsidor: Karin Birgersson, 08-787 51 00 vx, telefax 08-21 14 21.
 Annonser på lokalsidorna: Olle Wallföden, 08-787 56 60.
 Arsprenumeration på Lands Lokalsidor (4 editioner) 1 100 kr.

Gotlands lantmän värnar om miljön

Nu går Gotlands lantmän ut med en särskild miljöplan i kampen för en bra miljö på Gotland. Det är meningen att både medlemmar och kunder skall bli mer miljömedvetna för att bevara och utveckla det gotländska odlingslandskapet.

Dagens moderna lantbruk kräver insatser i form av växtskyddsmedel och växtnäring. För inte växterna näring och man tillåter att skadegörelser och svampsjukdomar får härja fritt i grödan så blir det total missväxt.

Det gäller att dosera rätt vid besprutning och gödsling och att lantbruksprutan är i bästa möjliga trim. Förebyggande underhåll och planering är viktigt inför kommande vårbruk. Blir det för bråttom och man kommer i tidsnöd i vårbruket kan man modifiera onödiga

Sveriges första »riktiga» maskinring har bildats. Den fick omedelbart 67 medlemmar.

Det skedde i Hedemora kvällen den 15 mars, och det var säkert länge sedan ett möte med drygt hundratalet bönder präglades av så mycket optimism och framtidstro.

Det tog ett år att förbereda bildandet av Maskinring Dalarna. Resor har gått till Norge och Västyskland, bönder har på plats fått se att det finns mycket pengar att spara på en mindre

maskinpark.

— Dessutom finns det sociala värden i maskinringarna, framhöll LRFs ombudsman Bo Apelgren.

Maskinringen är en ekonomisk förening, tills vidare med en interimistisk styrelse: Lennart Eriksson (ordförande), Joakim Fjärgers, Ulrik Isacson, Ingemar Arvidsson och Lennart Blom, samtliga från Hedemora- och Avestatrakten. Adjungerade ledamoten Göran Abrahamsson från Förening-banken har varit den drivande kraften bakom bildandet.

En verksamhetsledare är utsedd. Han heter Lars-Erik Persson och är även ledare för södra Dalarnas farmartjänst, Landsbygdens Entreprenad. Hans uppdrag blir att förmedla uppdragen, och inom några månader kommer han att ha hela ringen på data. Ett färdigt program finns redan.

Många ville alltså vara med, men det fanns frågstecken. Olle Persdahl berättade att han redan har samarbetat med grannar som inte kommer att vara med i ringen. Och ersättningen ligger inte i nivå med ringens taxor.

Den första »riktiga» maskinringen bildad

— Det här tänker jag fortsätta med och jag tänker inte höja taxan. Kan jag vara med i maskinringen? begärde han att få veta. Göran Abrahamsson klargjorde att det bara är att fortsätta.

Kan bli konflikter

Det kan bli konflikter i en maskinring. Därför finns en skiljenämnd med utomstående personer som kan gå in för att medla. Lyckas inte det återstår en rättslig prövning.

Erik Andersson

Ullström sade nej till NOs förslag på stadgeändring:



N O R D

Bondeprotest mot byggplaner

■ Bönderna i Brännlandsortens LRF-avdelning protesterar mot Umeå kommuns planer på ett bostadsområde i Brännlandsleden. De kräver att projektet förkastas i sin helhet, eftersom det försvårar möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk i Brännland.

— Skogen är för oss ett sådant viktigt komplement till jorden att här vi inte den klarar vi oss inte som jordbrukare, säger Sune Sundqvist, som är ordförande i avdelningen.

— Kommunen bör ta samråd länsyn till jordbruket som till renskötsel. Man säger att det är omöjligt att bygga ut i Hissjö, Tärvelsjö och Rävå, eftersom samernas flyttningssvägar för rena går där, säger Sune Sundqvist. Det är väl rätt, men vi måste också kunna driva vår näring.

Det är tänkt att bostadsområdet skall byggas över 500–600 hektar skogsmark, tvärs över skiftena. LRF-avdelningen befarar att dubbel så stor areal blir omöjlig för rationellt skogsbruk. Det är vanligt att rekreationsbehovet för människorna i ett bostadsområde tar lika mycket mark som boendet. 11 000–14 000 människor

Andra maskinringen i landet kör i gång

Sveriges andra maskinring har bildats — »Dellenbygdens Maskinring ekonomisk förening».

Bildandet skedde i Delsbo dit 50-talet bönder hade samlat. Innan kvällen var slut hade 40 skrivit in sig som medlemmar.

På plats fanns föreningsbankens ekonom Göran Abrahamsson, som också var drivande kraft bakom bildandet av den första ringen, i Dalarna. Han betonade värdet av att kunna slå ut de fasta maskinkostnaderna på många händer och sade att bönderna kan spara upp till 500 kronor per hektar och år när alla inte måste äga alla maskiner. Men han framhöll att det tar uppemot fem år innan effekterna blir igenom fullt ut, bland annat beroende på att medlemmarna i dag har kostnaderna för kompletta maskinutrustningar.

Staffan Nilsson — en av dem som skrev på medlemslistan — hoppades på projektstöd från lantbruksnämnden. Och Gunnar Johansson från lantbruksnämnden gav ett svar om startstöd som tolas klart positivt.

Mötet var noggrant förberett.



Glädjen och optimismen var tydlig när maskinringen var ett faktum. Här är de båda verksamhetsledarna Anders Eriksson och Bengt Olssons tillsammans med styrelsen: Gunnar Svensson, Lars Bergström (ordf.), Olle Jonsson, Gösta Eriksson, Åke Bergström och Peter Jonsson. Till styrelsen hör också Göran Abrahamsson, föreningsbanken.

Anders Eriksson och Bengt Olsson står av Lars Bergström, ordf., Göran Abrahamsson ingår som skings var redan tillfrågade och ställde upp på delat uppdrag som adjungerad. Olle Jonsson, Gösta Eriksson, Åke Bergström och Peter Jonsson, verksamhetsledare. Styrelsen består av Erik Andersson.

VD nöjd med GDI:s årsresultat



Ö S T

S vill rädda kulturmark

■ Socialdemokraterna i länsstyrelsen i Sörmland efterlyser åtgärder för att bevara det sörmländska kulturlandskapet.

S-gruppen oroas av den fortskridande utslagningen av mindre jordbruksenheter och vill att länsstyrelsen i första hand genomför en inventering av mark som har förbuskats eller hotas av förbuskning. Utredningen bör också föreslå åtgärder för att motverka den förändring av kulturlandskapet som strukturomvandlingen av jordbruket leder till, heter det i den skrivelse som socialdemokraterna förlämnat. □

Årets Haglöf-stipendiater

■ Årets Haglöf-stipendiater har utsetts bland Farmeks anställda. Stipendierna har instiftats som en hyllning till Farmeks förre VD Robert Haglöf och delas i år ut för tredje gången.

Varje stipendiat får 7 000 kronor i pris samt en fritidsvecka. De förtjänta medarbetarna är i år säljkonulent Rut Andersson, Nyköping, samt sjukvårdschef Lars Göran Östberg, Borlänge. □

Nu börjar Upplands maskinring att rulla

Nu rullar snart de första lantbruksmaskiner som är uthyrd genom Maskinringen Upplands Ekonomiska Förening – en av landets tre första maskinringar.

Ett stort antal bönder från Stockholms län mötte upp i Skepptuna bygdegård i vintern när ordföranden i Skepptuna-Lunda LRF-avdelning Kurt Pettersson efterlyste kollegor intresserade av samverkan.

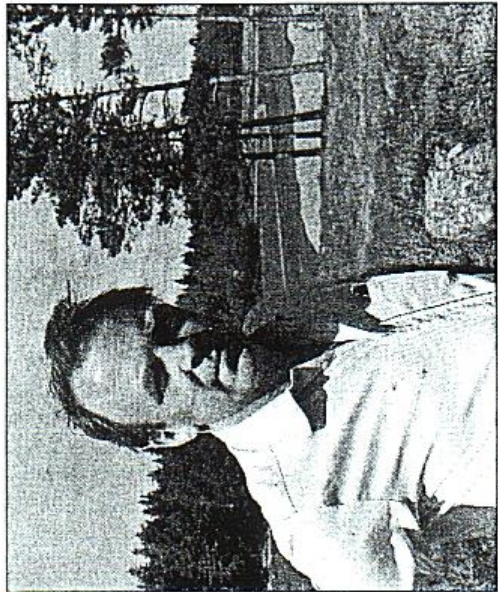
— Nu är ett 70-tal lantbrukare med i vår maskinring, sa Kurt Pettersson, som också valts till ringens ordförande.

Verksamhetsledare blir lantbrukaren Staffan Höglund, Östa, som driver ett 40 hektar stort jordbruk. Han föder också upp får och har nu 95 tackor. Mestadels under vinternarna driver Staffan Höglund också bokföringsfirman Östa Ekonomi.

— Därför passar det mig bra att vara verksamhetsledare nu under sommarhalvåret då jag har få deklarerationer. Jag är också bekant med många av medlemmarna och känner ju trakten och lantbruksarbetet, säger han.

Går under

Ett tyskt datorprogram avsett för maskinringar översäts nu för Maskinringen Uppland. Pro-



Verksamhetsledare i Maskinringen Uppland är lantbrukaren och bokföraren Staffan Höglund, Östa.

grammet har förmåga att räkna ut kortaste körsträckan mellan hyrare och de tillänkta uthyrarna.

— Varje medlem får betala 200 kronor i insats och en årsavgift på 500 kronor. Därefter skall ringen ha fem procent av hyran i provision. Vi tittar på lantbrukarnämndernas rekommendationer för maskintaxor, men lägger oss

förfogar över, säger Kurt Pettersson.

Köpa nytt

Efterhand kommer ringens maskinpark att bli allt mer modern. Den medlem som vill köpa nytt bör undersöka om verksamhetsledaren eller ringens styrelse anser att just en sådan maskin behövs. Därmed ges en slags garanti för att den inköpta maskinen också blir uthyrd.

— Utnyttjandet blir effektivare. Snart kan vi köpa nytt när maskinen är utnöjt i stället för som nu när den rostat sönder, säger Kurt Pettersson.

Rätt väg

Per hektar beräknas maskinkostnaderna i snitt för en svensk lantbrukare ligga på ca 2 900 kronor. Maskinringen Uppland räknar i första hand med kunna sänka maskinkostnaderna med 500 kronor per hektar.

— Men på sikt kommer vi att få ännu längre maskinkostnader om vi samverkar. Att så många som 70 lantbrukare vill vara medlemmar från starten visar att vi är inne på rätt väg, säger Kurt Pettersson, som själv behöver inhyrd maskinhjälp inför det kommande arbetet med ensilage.

Lars Sönergren

Vad är en maskinring?

Maskinringen bygger på samarbete, tolerans och en positiv inställning till att lösa gemensamma problem och att förbättra lönsamheten i det egna företaget. Maskinringen bygger också på frivillighet.

Det här är en maskinring

- En förening som förmedlar maskintjänster och arbetskraft.
- Föreningens uppbyggnad: Medlemmar, styrelse och årsmöte. Årsmötet fattar beslut om årsavgifter, förmedlingstaxor och maskinavgifter.
- Föreningen har en ansvarig verksamhetsledare som svarar för förmedling av tjänster, tekniskrådgivning, sköter faktureringen samt ansvarar för föreningens skötsel inför styrelsen. Vid maskininköp ska han verka för att rätt maskin köps. Genom att garantera körningar för maskinen kan han få lantbrukaren att köpa en maskin som passar in i ringens efterfrågan.
- Maskinringens främsta syfte är att förbättra utnyttjandet av medlemmarnas maskiner. Föreningen har inget eget vinstsyfte.

Det måste betonas att om ringen ska bli effektiv och uppnå sina syften krävs; aktiva medlemmar, kompetent ledare, tolerans och förtroende.

Ärliga kostnader

Den största kostnaden är maskinringens ledaren. Kontor, telefon, blanketter och bilersättning samt en eventuell dator är andra kostnader.

Finansiering

- Årsavgifter per medlem eller per areal.
 - Procentpåslag på omsättningen.
- Man kan naturligtvis tänka sig kombinationer av båda finansieringsformerna.

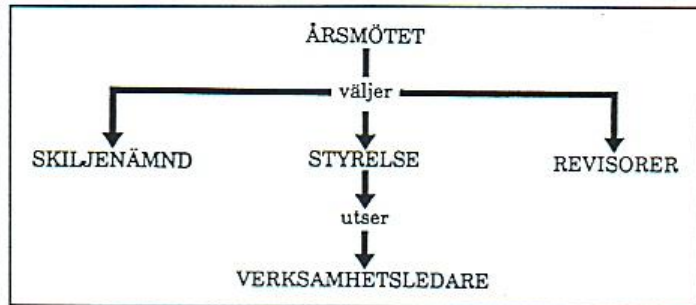
Maskinringens storlek

Tyska ringar varierar i storlek från 100 till 2 000 medlemmar. Medlemsunderlaget får inte vara för litet om man ska ha råd att anställa en kvalificerad ledare. Om ringen täcker ett större geografiskt område finns möjlighet att utnyttja skillnader i skördetidpunkt. Dessutom äventyras inte ringen av personliga motsättningar – flera kan erbjuda samma tjänst.

Organisation

Den form som är mest naturlig att driva en maskinring är ekonomisk förening av bl.a följande skäl:

- Syftet att förbättra medlemmarnas ekonomi.
- Maskinringen har inget eget vinstintresse.
- Det är enkelt att bli medlem.



- En man en röst.

Försäkringar

Innan verksamheten påbörjas måste varje medlem kontakta sitt försäkringsbolag för att gå igenom behovet av:

- Ansvarsförsäkring.
 - Maskinskadeförsäkring.
 - AMF beredskapsförsäkring.
- Maskinringen tecknar följande försäkringar:
- Ansvarsförsäkring.
 - Rättskyddsförsäkring.
 - Egendomsförsäkring för kontorsinventarier mm.
 - Försäkringar för anställda i föreningen.

Tidredovisning

Tidsredovisningen ska vara enkel. Den sker med en särskild blankett som uppdragsgivaren och uppdragstagaren gemensamt fyller i efter arbe-

Är företagsformen ekonomisk förening kan organisationen av maskinringen se ut så här.

tet. Verksamhetsledaren sköter betalningarna genom banken.

En viktig förutsättning för att en maskinring ska fungera på ett smidigt sätt är att avräkningssystemet är praktiskt och smidigt. Det är också viktigt för utvecklingen av ringen att alla avräkningar går genom ringen och inte mellan medlemmarna genom exempelvis arbetsbyten.

Maskinringen kan också sälja sina tjänster utanför lantbruket, exempelvis till kommuner. ☑

Källa: Maskinring för lantbrukare, informationshäfte från Föreningsbanken.

Blanketten är en betalningsuppdrag från Föreningsbanken. Den innehåller fält för uppdragsgivare, adress, och en tabell för tidredovisning. Tabellen har kolumner för olika typer av arbete (t.ex. FÖR SJU ARBETE, TRANSPORT, REDSKAP, TRÖSKA, TÄLLÅG, KÖRSTRÄCKA, ÖVRIGT) och rader för att registrera arbetstid. Det finns även fält för att ange om uppdragsgivaren godkänner att del av utgående konton ska belastas med avgifter.

Med denna blankett, är det tänkt att maskinringens betalningsuppdrag ska kunna förenklas.

Stort intresse för maskinring i Dalarna

Lägre maskinkostnader, billigare produkter och maskinrådgivning. Det är några fördelar som Lars Erik Persson hoppas uppnå med den maskinring som han är med om att starta i Dalarna.

Lars Erik Persson är lantbrukare på Larsgården strax söder om Avesta. Han har 80 kor och brukar 175 hektar åker. Vid sidan av gården är han ordförande och arbetsledare för farmartjänst, eller "Landsbygdens Entreprenad i Avesta". Arbetet med farmartjänst har inspirerat honom att gå vidare och försöka utveckla en maskinring i Dalarna.

— Farmartjänst är en succé här. Vi omsätter cirka 1 miljon kronor på 20 medlemmar. Genom detta arbete har vi också fått en mängd kontakter som vi har glädje av när vi nu går vidare och ska bilda en maskinring. Men initiativet till bildandet av maskinringen kommer från Göran Abrahamsson, lantbruksekonom på Föreningsbanken i Gävle, berättar Lars Erik Persson.

Pilotprojekt

Det hela tog form under studieresor till Norge, Danmark och Tyskland där man studerade deras erfarenheter av maskinringar.

— Efter studieresan beslutade vi att satsa på en egen maskinring. I september bildades ett arbetsutskott med personer från Föreningsbanken, Avbyttjänst och Hushållningssällskapet. Av lantbruksnämnden har vi fått 305 000 kronor som vi använder till informationsverksamhet om detta pilotprojekt. Meningen är också att sammanträffa med folk på riksnivå inom LRF för att sprida våra idéer.

En studiecirkel i maskinekonomi kommer att starta i höst.

— Det gäller att informera om fördelarna med maskinring i tid innan avregleringen är ett faktum. An har vi något år på oss att pressa kostnaderna.

Finansieringen

I januari kommer det att finnas en prislista som Hushållningssällskapet hjälper till att ta fram för maskinringen. Timtaxan ska vara relativt låg. Om man kräver full kostnadstäckning av maskinerna blir maskinringens idén inte lika intressant.

I Tyskland har maskinringarna en årsavgift på 100 till 300 kronor per medlem samt 3 till 5 kronor i hektaravgift vid sidan av timdebiteringen. I vissa ringar tar man ut upp till 3 procent av timtaxan till maskinringen. Dessa avgifter ska täcka ringledarens arbete.



— Vilken finansieringsform vi väljer i slutänden får till slut avgöras vid ett större möte, tror Lars Erik Persson.

Pressa priserna

— Vår målsättning är att minst kunna finansiera en halvtidstjänst med en kvalificerad ringledare. Detta förutsätter en stor anslutning till maskinringen. Ringledaren måste också kunna fungera som teknikerådgivare.

Den som står inför ett maskinbyte ska få råd om vilken maskin som passar bäst, inte bara på den egna gården utan också för hela ringen. Genom att kanske köpa ett något större redskap får lantbrukaren kapacitet att även köra åt maskinringen vilket blir en bra affär för båda parter.

— Vår målsättning i maskinringen är att minst kunna finansiera en halvtidstjänst med en kvalificerad ringledare som också ska fungera som rådgivare. Rådgivningen ser jag som ett oerhört viktigt inslag, säger Lars Erik Persson.

— Rådgivningen ser jag alltså som ett oerhört viktigt inslag i maskinringen.

Försäkringsfrågorna ska i princip lösas så att var och en står för sina egna försäkringar.

— Maskinringens ansvar är att informera och kontrollera så att medlemmarna i ringen är rätt försäkrade, avslutar Lars Erik Persson. ☐



Nybildad maskinring i Uppland följer den tyska modellen

Den 19 april dunkades klubban i bordet för den fjärde maskinringen i Sverige. Den har sitt säte i Skepptuna, ett par mil från Arlanda.

— Det finns mycket pengar att spara genom att bilda maskinring. Framtiden för svenskt jordbruk ser helt omöjlig ut, om vi inte sänker kostnaderna, konstaterar Kurt Pettersson, ordförande i den nystartade »Maskinringen Uppland ekonomisk förening».

Tyskland är hälften av alla lantbruksföretag anslutna till maskinringar. Man kan visa på kostnadsbesparingar på upp till 900 kr per hektar genom inträde i maskinring. Nu börjar de svenska lantbrukarna få upp ögonen för denna typ av maskinsamverkan. Kurt Pettersson är en av initiativtagarna till maskinringen:

— Filosofin med maskinringen är först och främst att öka utnyttjandegraden på maskinerna och på så sätt sänka maskinkostnaderna. Tryggheten spelar också en viktig roll. Bli man sjuk mitt i vårbruket ska det alltid finnas någon annan

som kan rycka in. Den sociala biten är något som kanske framför allt de yngre lantbrukarna värdesätter. »Förut hade jag tre grannar nu har jag tusen», sa en tysk bonde som gått med i maskinring, berättar Kurt Pettersson.

Intresset för maskinsamverkan i trakten har funnits under flera år. Kurt Pettersson är avogt inställd till maskinstationer. Han menar att deras intresse bara är att gå med så stor vinst som möjligt. Vad han ville ha var något som gynnade bönderna i första hand. Först efter en studieresa till Tyskland, i januari i år, tändes idén om en maskinring på allvar. Sexhundra bönder kallades till möte,

och planer inför framtiden började smidas.

— An så länge är vi endast 60 medlemmar. Efter vårbruket kommer säkert fler att anmäla sig, tror Kurt Pettersson. Idealet är att vi blir minst 350 medlemmar. Då har vi råd att ha en heltidsanställd maskinringsledare. Idag har vi en person anställd på timtjänst.

Maskinringsledaren kommer att vara en spindel i nätet. Hans uppgift blir att förmedla de olikas uppdragen. Det är också till honom man vänder sig om ett beställt arbete är dåligt utfört.

Kurt Pettersson vill poängtera att maskinringen inte vill motverka tidi-



EKONOMI

Några av initiativtagarna till maskinringen: Bengt Andersson, sekreterare, Kurt Pettersson, ordförande och Knut-Ivar Wiklander, Föreningsbanken.

LANTMANNEN 10/1990

21

LANDSBYGDS utveckling

JORDBRUKS
VERKET

INFORMATION FRÅN JORDBRUKSVERKETS FÖRETAGSENHET NR 5 • AUGUSTI 1993



Antalet maskinringar växer i Sverige. Idag finns det 32 ringar med totalt 3.500 medlemmar och i våras bildades en intresseförening för att ytterligare stärka maskinringarnas ställning. (FOTO: BENGT OLOF OLSSON/BILDHUSET)

Maskinringar i hela landet

1992 var det första riktiga verksamhetsåret för maskinringarna i landet. Det blev ett år då många maskinringar tog ett stort kliv framåt när det gäller omsättning och verksamhet. I mars 1993 bildades ett gemensamt organ för Sveriges maskinringar – Sveriges Maskinringars Intresseförening. Uppslutningen från landets ringar var nästan total.

Den första maskinringen bildades

1990 i Dalarna av ett gäng entusiastiska lantbrukare, som varit både i Norge och Tyskland för att studera denna samverkansform. 1991 tog bildandet av maskinringar i Sverige riktig fart med drygt 20 st bildade maskinringar, mycket tack vare Göran Abrahamsson samt Föreningsbankens engagemang. Vid 1991 års utgång fanns det 2.000 medlemmar i Sveriges maskinringar. Ett år senare fanns det 32 ringar med ca 3.500 medlemmar, fördelade enligt nedanstående karta. Det finns inga maskinringar i Skåne, Hal-

FORTS PÅ SIDAN 2



Kurs för kompanjoner

"Företagande i samverkan" är en kurs som lär ut konsten att undvika onödiga konflikter och hur man startar företag tillsammans med andra. "Den borde vara obligatorisk" säger en av kursledarna.

SIDAN 5

Ett eldprov för Maskinring Gotland

Maskinring Gotland fick en betydelsefull uppgift i och med storbranden på ön förra sommaren. Med gemensamma krafter bekämpande ringens medlemmar lägrna.

SIDORNA 4-5

Höga kostnader för maskiner

Svenska lantbrukare har vid en internationell jämförelse mycket höga maskinkostnader. Vårst ser det ut i spannmålsodlingen, där hela 67% av produktvärdet krävs för att täcka maskinkostnaderna.

SIDORNA 6-7

Stor internationell konferens i Sverige

Nästa sommar är Sverige värd för den internationella maskinringkongressen INTER MR 94.

SIDAN 8

FORTSÄTTNING FRÅN SIDAN 1

ringar i Skåne, Halland eller Kronoberg, men i övrigt är maskinringarna väl representerade i hela landet.

1991 var omsättningen av förmedlade tjänster genom maskinringarna ca 10 miljoner kronor. 1992 var det första hela verksamhetsåret för många maskinringar. Utvecklingen har varit positiv och de flesta ringar ökade sin omsättning markant under året. 28 miljoner kronor omsattes totalt under året och verksamheten breddades allteftersom behoven uppstått. Ett exempel var MR Gotlands omfattande insatser i samband med den stora skogsbranden på ön (se separat artikel). Ett annat var stråfoderförmedlingen mellan maskinringarna i södra Sverige, som räddade fodersituationen för många småländska lantbrukare efter den extremt torra sommaren.

Syfte och erfarenheter

Maskinringens främsta syfte är att förbättra lönsamheten i medlemmarnas företag. Detta sker genom ett bättre och effektivare utnyttjande av de maskiner som finns inom maskinringen. Maskinringen ska också kunna ge investeringsråd och utbildning till sina medlemmar, skapa sociala kontakter och ge trygghet vid sjukdom och olycksfall.

Hittills vunna erfarenheter, både positiva och negativa, inom maskinringsverksamheten kan sammanfattas så här:

Positiva erfarenheter

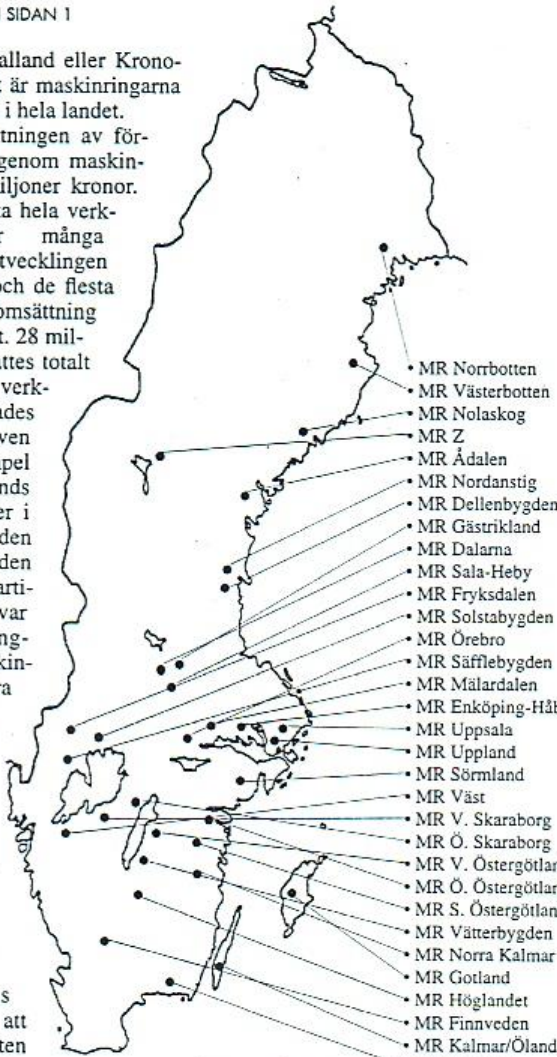
- Maskinringens idé är bra och håll-

ler när den prövas i praktiken.

- Maskinringen har visat sig vara en flexibel organisation med ett stort kontaktnät, som snabbt kunnat ta tag i speciella problem.
- Maskinring har blivit ett etablerat begrepp inom jordbruksnäringen.
- Utanför lantbruket uppfattas bildandet av maskinringar som att lantbrukarna verkligen anstränger sig för att sänka sina produktionskostnader.

Negativa erfarenheter

- Maskinringen har inte fungerat som förväntat på alla platser där den



Förutom i Skåne, Halland och Kronobergs län, så finns det maskinringar i hela Sverige.

verkat.

- Lantbrukarna är ibland svåra att motivera för maskinsamverkan, ofta beroende på att maskinkostnader är svåra att få grepp om.

- Nästan alla maskinringar har svårt att få ekonomin att gå ihop under det omfattande uppbyggnadskedet, vilket hämmar framför allt

verksamhetsledarens möjlighet att marknadsföra ringen och dess idé.

- Det finns fortfarande många missuppfattningar om vad maskinringen är och hur den fungerar.

Sveriges Maskinringars Intresseförening

I mars 1993 bildades Sveriges Maskinringars Intresseförening, MR Sverige. Det har funnits ett behov av en riksorganisation för att maskinringarna ska kunna vara en juridisk samarbetspart. Styrelsen för intresseföreningen beslutar också om gemensamma marknadsföringsinsatser och håller kontakt med olika

instanser på riksnivå.

Det är mycket viktigt med kontinuitet i maskinringsverksamheten framöver. De lantbrukare som anlitat maskinringen måste kunna lita på att verksamheten kommer att bestå. Detta kräver hög kompetens hos verksamhetsledaren, men även hos styrelsen. Viktigt är också att maskinringarna runt om i landet för fram sina idéer och synpunkter till styrelsen.

Informations- och marknadsföringsinsatser är mycket viktiga för att fortsätta sprida maskinringens idé till

FAKTA OM MASKINRINGAR

Maskinringens syfte är att genom maskinsamverkan minska de enskilda medlemmarnas maskinkostnader. En maskinring är en sammanslutning av lantbrukare, men även andra intressenter, som t ex maskinstationer, kan vara medlemmar. Maskinringen är organiserad som en ekonomisk förening med medlemmar, styrelse och årsmöte. Föreningen har inget eget vinstintresse, utan har som mål att förbättra lönsamheten i medlemmarnas egna företag. Detta uppnås genom ett bättre utnyttjande av deras maskiner.

Maskinringens främsta uppgift är att förmedla maskintjänster, och i viss mån även arbetskraft, mellan medlemmarna. Ringen har en anställd verksamhetsledare som sköter arbetet med förmedling av tjänster, fakturering, kontakter med banken o s v. Maskinringen finansieras med årsavgifter och/eller provision på förmedlade tjänster. Maskinringen upprättar en prislista för alla maskiner och tjänster. Listan behöver inte vara bindande, utan kan fungera som en rekommendation.

Varje medlem bestämmer själv hur mycket han/hon vill utnyttja ringens tjänster och hur mycket av sin egen tid han/hon vill sälja.

Maskinringsidén är internationell. De första maskinringarna bildades i Tyskland för ca trettio år sedan. Denna samverkansform är nu etablerad i flera europeiska länder, i Nord- och Sydamerika och i Japan.

Några exempel:

Antalet medlemmar i Tysklands ringar är ca 188.000 (jan 1992), vilket motsvarar 45% av landets lantbrukare. Det finns över 300 maskinringar i fd Västtyskland. I England/Skottland finns drygt 20 maskinringar och verksamheten är under stark utveckling. Vårt grannland Norge ligger före oss i utvecklingen. Där bildades de första maskinringarna i början av 80-talet och nu finns ca 20 ringar i landet. Gemensamt för länderna är att maskinringarna får statligt stöd i uppbyggnadsskedet. Stöd utgår främst för administration och rådgivning.

lantbrukare, lantbrukets organisationer och företag samt företag, kommuner m fl utanför lantbruket, som kan tänkas använda sig av maskinringens tjänster.

MR Sverige deltog med en monter på landsbygdsmässan FramtidsSverige i Älvsjö i juni. Nästa stora aktivitet är VM i plöjning i september. Då kommer MR Sverige att finnas på plats med en skärmutställning. Den internationella kongressen INTER MR 94 ska genomföras i Sverige sommaren -94 (se separat artikel), vilket kräver en stor arbetsinsats och ett stort engagemang från MR Sveriges sida.

Utbildning och erfarenhetsutbyten för verksamhetsledarna och styrelserna krävs för att vi ska ha kompetenta ledningar i maskinringarna, som kan styra och utveckla verksamheten till gagn för medlemmarna.

Under våren -92 var verksamhetsledarna, tillsammans med lantbruksenheternas mekaniseringskonsulenter,

på studieresa i Tyskland för att studera de tyska ringarnas sätt att arbeta. Utbildning av verksamhetsledarna har genomförts vid ytterligare två tillfällen under 1992 och 1993 och till hösten är det åter dags för en verksamhetsledarutbildning.

Utbildning av medlemmarna är viktigt så att de på ett konstruktivt sätt kan delta i den samverkanform som maskinringen bygger på. Dessutom måste gårdens maskinkostnader belysas och diskuteras ytterligare.

Det är också viktigt att lantbrukets rådgivning, inom främst mekanisering, ekonomi och växtodling, väl känner till maskinringens fördelar. Det kan leda till fler rådgivningsåtgärder där maskinringen utnyttjas.

Efter en redogörelse av

LENNART BOGREN

Ordförande i Sveriges Maskinringars
Intresseförening

Jordbruksverket satsar på energi och havtorn

Jordbruksverket har under året beslutat att satsa pengar i bl a följande projekt:

□ Förädling av rörfilen. Förädlingsarbetet med rörfilen ingår i Norrfiberprojektet vid Röbbäcksdalen, Umeå och utförs av Svalöf Weibull AB. Gräset rörfilen är ett intressant alternativt växtslag för användning som energiråvara eller som råvara för pappersframställning. Den delen av Norrfiberprojektet som omfattar förädlingsverksamhet syftar till att framställa svenska sorter av rörfilen som är anpassade för odling i vårt klimat och som fyller de kvalitetskrav som ställs utifrån de tänkta användningsområdena.

□ Demonstration av energiskogsodling vid SLU:s forskningsstation Köping-Malmön. Verksamheten vid forskningsstationen startade i slutet av 1970-talet. Nya odlingar har anlagts under åren för specifika studier. Ett speciellt värde för visning ligger i de olika åldrarna hos bestånden.

□ Framtagning av sortmaterial och rationella odlingsystem för havtorn samt produktutveckling av denna växt. Havtornsbuskens gula till orangeröda bär kan användas i livsmedelsindustrin till bl a saft, sylt, marmelad, efterrätter och drycker. Projektet syftar till att introducera havtorn för kommersiell odling i Sverige. På Balsgård, SLU, finns en pilotodling av havtorn etablerad. Skörd av denna beräknas komma igång 1994. Ytterligare två odlingar kommer att planteras under 1993 och 1994.

Mer information om ovanstående projekt lämnas av företagsenheten på Jordbruksverket.

Organizing Committee * Organisationskomitee * Organisationskommitté

Göran Abrahamsson	Chairman, INTER MR 94
Lennart Bogren	Chairman, Swedish Machinery Ring Association
Tia Eriksson	Conference Manager, Swedish University of Agricultural Sciences
Torgny Eriksson	Swedish Machinery Ring Association
Lars Sandberg	Swedish Board of Agriculture
Arne Stenberg	Swedish Machinery Ring Association
Hans Siverbo	Föreningsbanken

Speakers * Rednerliste * Talare

Karl Erik Olsson	Minister	Department of Agriculture	Sweden
René Steichen	Agrarkommissar	Europäische Unionen (EU)	Luxembourg
Göran Abrahamsson	Chairman	INTER MR 94	Sweden
Per Andersson	State Extension Spec.	University of Agricultural Sciences	Sweden
Erwin Ballis	Manager	Bundesverband der MR/ München	Germany
Rolf Berg	M. Sc. Agr.	Fylkesmannen i Vestfold	Norway
Stefan Bergstrand	Member of board	Federation of Swedish Farmers	Sweden
Lennart Bogren	Chairman	Swedish Machinery Ring Association	Sweden
Erica von Buxhoeveden	Farmer/Consultant	Kontakt über die Grenzen	Sweden
Åke Clason	Dir.Resh. Info. Centre	University of Agricultural Sciences	Sweden
Norbert Clemen	Manager	MR Luxemburg-Ost	Luxembourg
Alastair Cranston	Manager	Borders Machinery Ring	Scotland
Ernst Dammann	President	Bundesverband der MR, EMR	Germany
Bo Dockered	Chairman	Federation of Swedish Farmers	Sweden
Halvard Eik	Chairman	Vestfold Maskinring	Norway
Erich Geiersberger	Dr.	Journalist, founder of MR in Germany	Germany
Heinz-Georg Goedecke	Manager	MR Delmenhorster Geest	Germany
Anton Grimm	Dr.	Bundesverband der MR/München	Germany
Anton Hardt	Manager	CEPFAR, Brüssel	Belgium
Jack Janzen	Manager	Ontario Machinery ring Co.	Canada
Klas Kadner	Manager	KTBL Darmstadt	Belgium
Mats Karlsson	President	LRF konsult	Sweden
Andreas Karpati-Katzenberger	Manager	MR in Ungarn	Hungary
Roger Kayl	Dr.	Landesverband der MR	Luxembourg
Kenneth Nicol	Mr	Scottish Machinery Ring Association	Scotland
Bruno Nilsson	Prof.,Dean of faculty	University of Agricultural Sciences	Sweden
Per Åke Nilsson	Manager	MR Gotland	Sweden
Wulf-Konrad Petram	Manager	Landesverband der MR Niedersachsen	Germany
Lars Sandberg	M.Sc.Agr.	Swedish Board of Agriculture	Sweden
Johann Schinko	Chairman	Bundesverband der MR	Austria
Arne Stenberg	Manager	MR Västra Östergötland	Sweden
Hans Wennberg	M. Sc. Agr.	LRF Konsult	Sweden
Jan-Erik Wikström	Country Governer	County administrative board	Sweden



Inter MR 1994

Bankett i Gyllene salen, Stockholms Stadshus.